Provincie Noord-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 22 augustus 2019
Datum GS-besluit : 17 september 2019

Vragen nr. 68

Vragen van mevrouw **A.J.C.E. Strens** (D66), mevrouw **A.A.J. Jellema** (PvdA) over Controle op vervuiling/sanering en handhaving chemische bedrijven

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 22 augustus 2019 door de leden van Provinciale Staten, mevrouw **A.J.C.E. Strens** (D66), mevrouw **A.A.J. Jellema** (PvdA), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN 1t/m3

Vervuilde bodem en ondergrond
In maart 2015 sloten provincies, waterschappen en gemeenten het convenant bodem en ondergrond waarin ze afspraken alle spoedlocaties in beeld te brengen en die voor 2020 op te ruimen. Op dit moment lijkt het erop dat bijna 170 gevallen van bodemvervuiling niet op tijd opgeruimd kunnen worden.

In de midterm review van het convenant (van juli 2019) wordt de volgende conclusie getrokken: “De convenantspartijen werken gestaag verder aan de route naar beheer van de historische bodemverontreiniging. De zelfstandige saneringsoperatie verloopt voorspoedig en kan aan het einde van het convenant als vrijwel afgerond worden beschouwd. Daarmee wordt een belangrijke randvoorwaarde voor het verlaten van de Wbb-gevalsaanpak onder de Omgevingswet ingevuld. Conclusie moet zijn dat deze klus wordt geklaard, maar dat tegelijkertijd niet uit het oog mag worden verloren dat we niet klaar zijn met de (historische) bodemverontreiniging. Er liggen nog een aantal meer gebiedsgerichte opgaven ((stedelijk) grondwater, diffuus lood, nieuwe bedreigingen) en de spoedoperatie moet nog worden afgehecht (langdurige grondwatersaneringen, enkele waterbodemlocaties en nazorglocaties).”
Bron: Ministerie van I&M
Op de website van het Ministerie zijn ook monitoringsverslagen en jaarberichten te vinden over de voortgang van het convenant.

Onlangs rapporteerden LocalFocus en FollowTheMoney hierover en verschenen over dit onderwerp artikel op NH Nieuws en in het Noord-Hollands Dagblad:

- https://www.ftm.nl/artikelen/na-honderd-dagen-zoeken-is-het-overzicht-van-locaties-met-gore-grond-nog-niet-compleet?share=1
  "Gemeenten en provincies zijn weinig transparant over locaties met ernstig vervuilde bodem"

- https://www.nhnieuws.nl/nieuws/251052/ernstig-vervuilde-grond-op-57-locaties-in-de-provincie-niet-onder-controle
  "Ernstig vervuilde grond op 57 locaties in de provincie niet onder controle"

- https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20190816_16839154/regio-telt-zes-vervuilde-locaties-eentje-in-zandvoort-vijf-in-haarlemmermeer
  "Regio telt zes vervuilde locaties: eentje in Zandvoort, vijf in de Haarlemmermeer

D66 en PvdA hebben hierover een aantal vragen:

INLEIDING ANTWOORDEN

Met het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020, dat wij op 1 december 2015 hebben vastgesteld, wordt invulling gegeven aan de opgaven die voortkomen uit het landelijke 'Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020' dat op 17 maart 2015 is ondertekend door de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Unie van Waterschappen en het Interprovinciaal Overleg.

Het zwaartepunt van het uitvoeringsprogramma ligt bij het uitvoeren van spoedeisende saneringen. Het doel is dat alle spoedlocaties met onaanvaardbare verspreidings- of ecologische risico's per 2020 gesaneerd zijn dan wel dat de risico's worden beheerst. Spoedlocaties met humane risico's zijn al eerder aangepakt. Over de voortgang van de aanpak van spoedlocaties informeren wij u jaarlijks apart.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:
De belangrijkste bezwaar van de onderzoekers van LocalFocus en FollowTheMoney is dat de informatie over vervuiling niet makkelijk te vinden is. Voor inwoners en bedrijven is er het landelijke bodemloket dat veelal doorverwijst naar gemeente of omgevingsdienst omdat per gemeente kan verschillen waar de informatie over bodemvervuiling opgevraagd kan worden.

a) Zijn alle vervuilde locaties in Noord-Holland per postcode of andere gebiedsindicator opvraagbaar via het bodemloket en compleet, zodat inwoners en bedrijven deze informatie ter beschikking kunnen krijgen?

b) Bent u het met de onderzoekers eens dat de informatie beter beschikbaar gemaakt zou moeten worden?

Antwoord 1:
Ad. a. Ja

Ad. b. De provincie Noord-Holland is één van de tien bevoegde gezagen, waarvan de informatie transparant beschikbaar is op de eigen website https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Water_Bodem/Bodemsanering.
De onderzoekers hebben gekeken naar de transparantie in communicatie over spoedlocaties bodemverontreiniging door het bevoegd gezag Wet bodembescherming (Wbb). Dit omdat nog geen actueel landelijk overzicht bestaat van deze spoedlocaties. De conclusie is dat weinig gemeenten en provincies transparant zijn over locaties met ernstig vervuilde bodem.

Wij rapporteren jaarlijks aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) over de voortgang van de aanpak van de spoedlocaties. Begin oktober van dit jaar melden we de laatste stand van zaken over de spoedlocaties aan het ministerie. Ook informeren we dan, net als voorgaande jaren, Provinciale Staten over de voortgang van de aanpak van de spoedlocaties bodemverontreiniging. De laatste stand van zaken vermelden we ook in een tabel op onze website. Dit jaar wordt daarbij ook informatie opgenomen over de planning en de soort van verontreiniging. Daarnaast zijn wij bezig met een kaart waarop alle spoedlocaties en de actuele stand van zaken worden weergegeven. Deze kaart zal ook begin oktober op onze website worden gepubliceerd.

Vraag 2:
Het artikel van NH Nieuws stelt dat er 57 locaties in Noord-Holland zijn waar de grond zo vervuild is, dat er een risico is voor de natuur, voor mensen, of dat de vervuiling zich verder kan verspreiden.

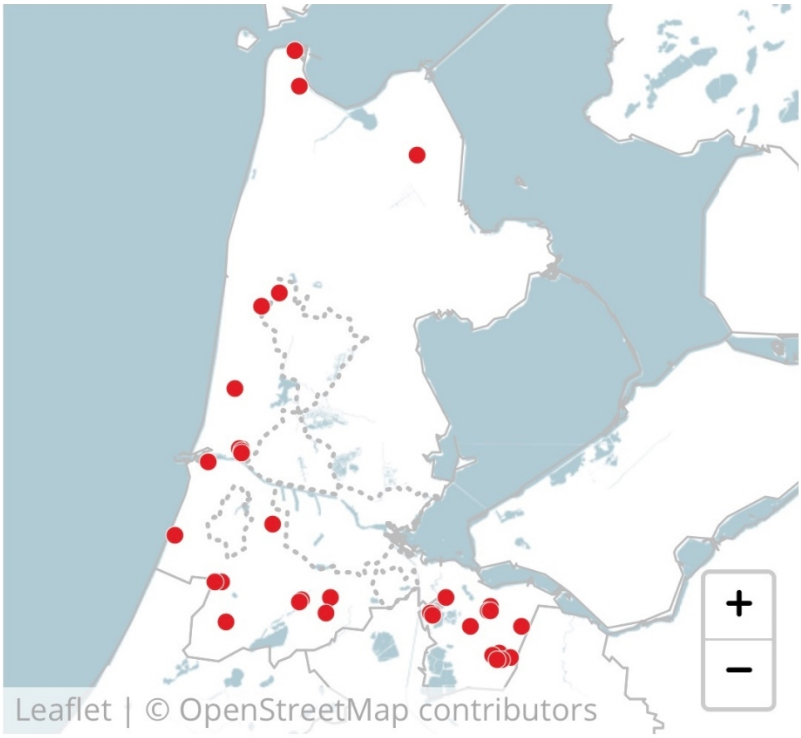
a) Klopt deze stelling? Komt dit aantal overeen met de bij u bekende gegevens?
b) Zijn dit spoedlocaties in de termen van het convenant?
c) Wat is de status voor het opruimen van deze locaties zoals bedoeld in het convenant?

Antwoord 2:
Ad. a. De 57 vermelde locaties zijn ook locaties waarbij gemeenten (Amsterdam, Zaanstad, Alkmaar en Haarlem) bevoegd gezag zijn. Voor de provincie Noord-Holland geldt dat er per oktober 2018 92 spoedlocaties zijn vastgesteld.

Ad. b. Ja

Ad. c. Van de 92 spoedlocaties zijn 33 locaties volledig afgehandeld, bij 30 locaties is een sanering gaande en op 29 locaties vindt nog onderzoek of onderhandeling plaats. Wij verwachten dat het doel (uit het convenant) om in 2020 alle locaties te hebben gesaneerd of beheerst, wordt gehaald. Alle humane risico's zijn inmiddels al gesaneerd dan wel beheerst door middel van tijdelijke beveiligingsmaatregelen (TBM).

Vraag 3:
De viewer bij het artikel van NH Nieuws geeft de volgende, ruim 30 spoedlocaties aan, waar de Provincie Noord-Holland het bevoegd gezag is en er gezondheidsrisico bestaat:

a) Kunt u bevestigen dat dit spoedlocaties zijn en er gezondheidsrisico is? Is dit overzicht volledig of ontbreken hier nog locaties op?
b) Zijn de risico's bij de Provincie in beeld en beheersbaar?
c) Wat is de planning om deze locaties volgens convenant op te ruimen?

Antwoord 3:
Ad. a. Zie ook het antwoord op vraag 2. Verder hebben we in bijlage 1 een tabel opgenomen met een overzicht van de huidige spoedlocaties zoals bekend bij de provincie inclusief planning.

Ad. b. Ja

Ad. c. Zie bijlage 1.

INLEIDING VRAGEN 4 t/m 7

Veiligheidscultuur chemische bedrijven
Onderzoekers van de universiteit van Leiden en de Vrije Universiteit Amsterdam zien dat maar liefst negen van de tien chemische bedrijven zich niet aan de veiligheidsregels houden. Het rapport is nog niet gepubliceerd. Het nieuws was al in de media:

- NRC 19 augustus: Negen van de tien chemische bedrijven houden zich niet aan de veiligheidsregels
  https://www.nrc.nl/nieuws/2019/08/19/chemische-bedrijven-werken-onveilig-a3970550

- Interview met criminoloog Wim Huisman van de VU in EénVandaag op 20 augustus: Chemische bedrijven overtreden massaal de regels: 'Veiligheidscultuur moet anders'
  https://eenvandaag.avrotros.nl/item/chemische-bedrijven-overtreden-regels-veiligheidscultuur-moet-anders/

Het onderzoek van de universiteiten gaat over de periode 2006-2017, met name over bedrijven die gevestigd zijn in de provincies Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Alle Nederlandse controlerende instanties van het rijk, de provincies en de gemeenten publiceren de gegevens over controles en incidenten in een jaarlijkse rapportage "Staat van de veiligheid majeure risicobedrijven 2017".

De algemene conclusie van de onderzoekers is dat het (nog steeds) schort aan de veiligheidscultuur van de sector.

De sector heeft hierop al gereageerd in een persbericht van de VNCI:
https://www.vnci.nl/nieuws/nieuwsoverzicht/nieuwsbericht?newsitemid=4596498432

D66 en PvdA hebben hierover een aantal vragen:

Vraag 4:
Heeft het college de laatste rapportage over de staat van de veiligheid 2017 al bekeken wat betreft de Noord-Hollandse bedrijven? Zo nee, gaat u dat binnenkort doen?

Antwoord 4:
Ja, dit is bekend.

Vraag 5:
Is er in Noord-Holland sprake van verbeteringen in de veiligheidscultuur die zich laten zien in de aantallen overtredingen en incidenten, of juist niet?

Antwoord 5:
Het aantal overtredingen blijft ongeveer gelijk, maar er is een duidelijke verschuiving van ernstige naar minder ernstige overtredingen. Ook het aantal bedrijven waar overtredingen worden geconstateerd daalt. Deze informatie is een voorzichtige indicatie dat de veiligheidscultuur verbetert.
Elk jaar wordt de Monitor naleving en handhaving Brzo (Besluit risico's zware ongevallen)-bedrijven uitgebracht. Het samenwerkingsverband BRZO+ laat op basis van inspectieresultaten per jaar zien, hoe risicovolle bedrijven zich houden aan de regels van het Brzo 2015. De

ontwikkelingen in de provincie Noord-Holland volgen de ontwikkelingen zoals die ook staan in de aanbiedingsbrief[1] van de staatssecretaris IenW van de Monitor 2018 aan de Tweede Kamer.

Vraag 6:
Zijn er door incidenten in de afgelopen jaren nieuwe vervuilde (bodem-)locaties ontstaan?

Antwoord 6:
Er zijn de afgelopen jaren geen nieuwe spoedlocaties bijgekomen als gevolg van de gemelde bodemverontreinigingen.

In de jaren 2018 en 2019 (tot heden) zijn ongeveer 220 geregistreerde meldingen gedaan van ongewone voorvallen door Brzo-bedrijven in Noord-Holland, waarbij vervuiling van de bodem heeft plaatsgevonden (120 in 2018 en 100 -tot september- in 2019). Deze meldingen varieerden in omvang van een enkele liter tot 50 m^3. Deze ongewone voorvallen verschillen sterk in hun impact op de bodem. Niet enkel de hoeveelheid van de gemorste stoffen, maar ook de aard van deze stoffen en de specifieke bodemsituatie zijn hierin bepalend. Ieder incident wordt dan ook op zijn gevolgen beoordeeld. Uiteraard staat het opruimen van de bodemverontreiniging hierbij voorop.

Vraag 7:
Ziet u aanleiding tot aanvullende maatregelen in Noord-Holland n.a.v. de staat van de veiligheid 2017?

Antwoord 7:
Nee. Op basis van de resultaten van de toezichtactiviteiten n.a.v. de staat van de veiligheid 2017 en 2018 zien wij geen aanleiding om de huidige strategie van toezicht en handhaving bij Brzo-bedrijven aan te passen. Op basis van beide rapporten 2017 en 2018 blijkt dat het aantal overtredingen ongeveer gelijk blijft, maar dat er een duidelijke verschuiving heeft plaatsgevonden van ernstige naar minder ernstige overtredingen. Ook het aantal bedrijven daalt, waarbij overtredingen worden geconstateerd. De Monitor BRZO+ 2017 laat net als de Monitor BRZO+ 2016 zien dat de resultaten van de toezichtactiviteiten per regio verschillen. Opvallend is bijvoorbeeld het significante verschil tussen regio's voor het percentage bedrijven met overtredingen. In de regio's Noord-Holland/Utrecht/Flevoland en Noord-Brabant ligt dat percentage lager dan in andere regio's.

[1] "Aanbieding Staat van de Veiligheid Brzo-bedrijven 2018", Datum 8 juli 2019
Kenmerk: IENW/BSK-2019/134829